

Emån

– en långsiktigt hållbar resurs för samhälle och miljö

Henrik Karlsson, henrik.k.karlsson@lansstyrelsen.se

Erika Nilsson, erika.h.nilsson@lansstyrelsen.se

2018-03-21

Emån

– en långsiktigt hållbar resurs för samhälle och miljö

Program 21 mars 2018

- 9.30   Välkomstfika
- 10.00   Välkomna!
Henrik Karlsson Länsstyrelsen Kalmar län
- 10.15   Vattendragsmodellen – sammanfattning av resultat
Erika Nilsson, Länsstyrelsen Kalmar län, Ola Nordblom, DHI
- 12.00   Lunch
- 13.00   Värdering av ekosystemtjänster och samhällsekonomi i och kring Emån – hur kan vi använda detta i framtiden?
Carina Pålsson, Länsstyrelsen Kalmar län
- 13.30   Åtgärdsarbete – genomfört och framtida
Henrik Karlsson, Länsstyrelsen Kalmar län
- 14.00   Framtida arbete inom Emåns avrinningsområde
Henrik Andersson & Carina Pålsson, Länsstyrelsen Kalmar län
- 14.30   FIKA
- 15.00   Gruppdiskussion – vad är viktigt i framtida åtgärdsarbete
Samtliga
- 16.00   Avslut

Länsstyrelsen
Kalmar län

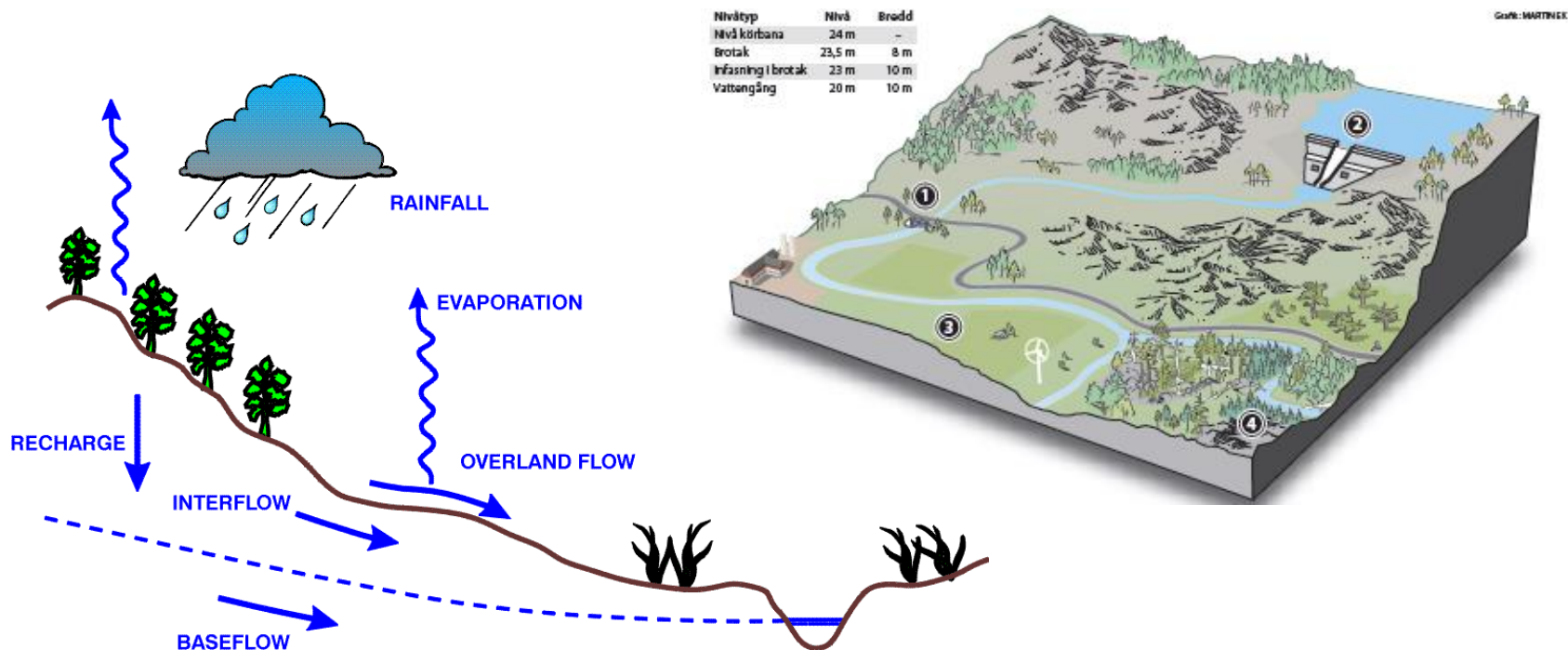

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Vattendragsmodell för Emån

Länsstyrelsen
Kalmar län

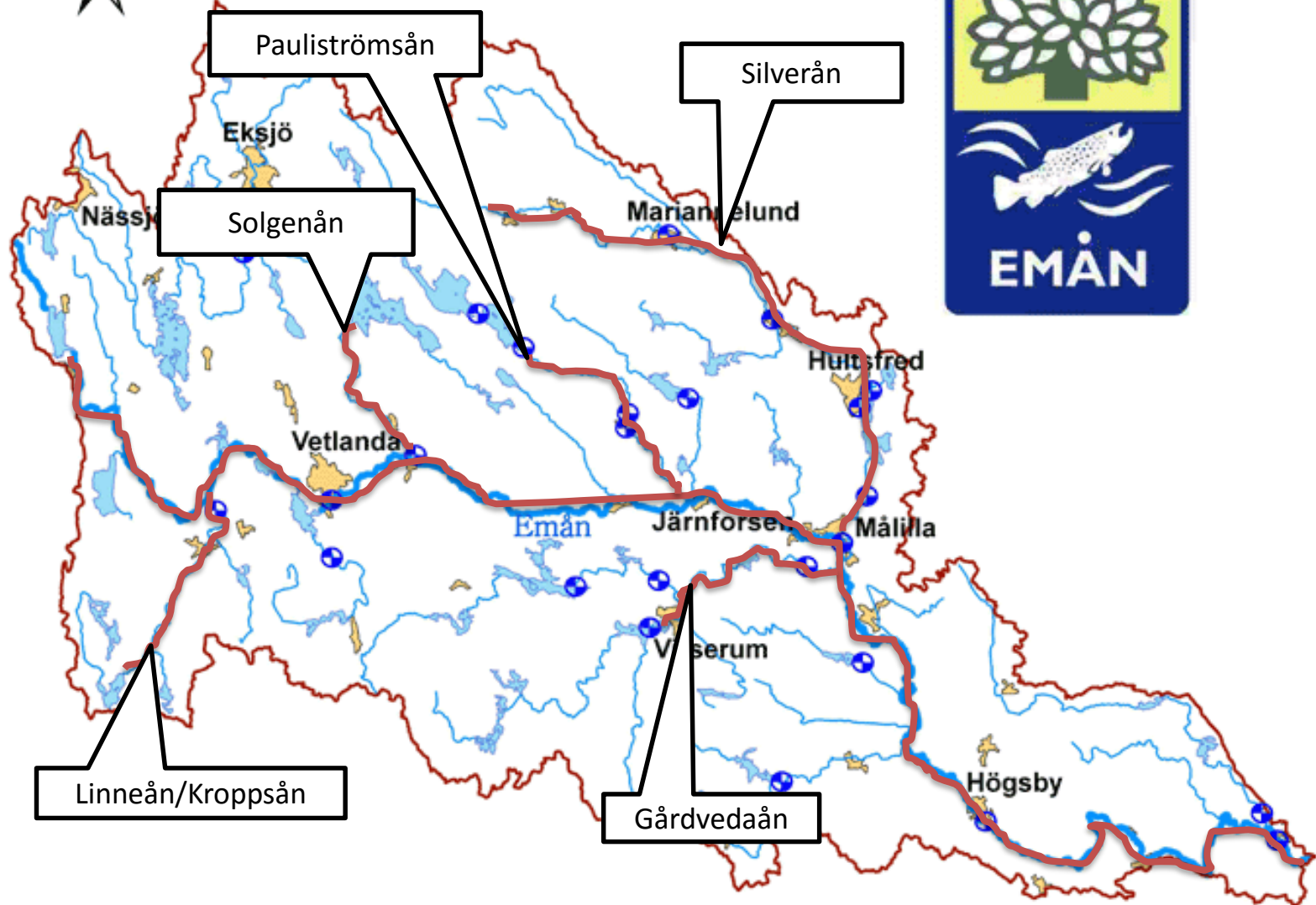

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Vattendragssmodell för Emån

Vattendragssmodell för Emån

Öka kunskapen om Emån

Åtgärder

Verktyg

Förebyggande

Tillgängligt för alla!

Hur gjorde vi?

- Började med mycket vatten 2012
- Finansiering 2014 för inledande arbete med modellen
- Lång torrperiod – hur länge räcker vattnet?
- Vilka åtgärder kan man göra?
- Analyser för flöden från verkliga situationer

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

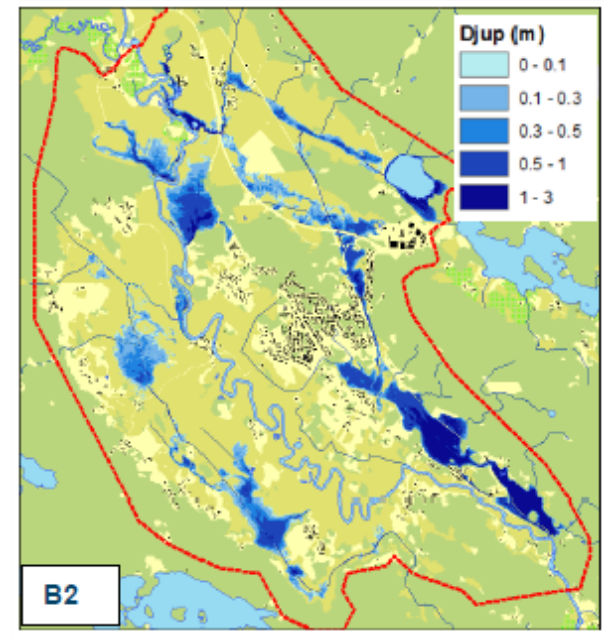
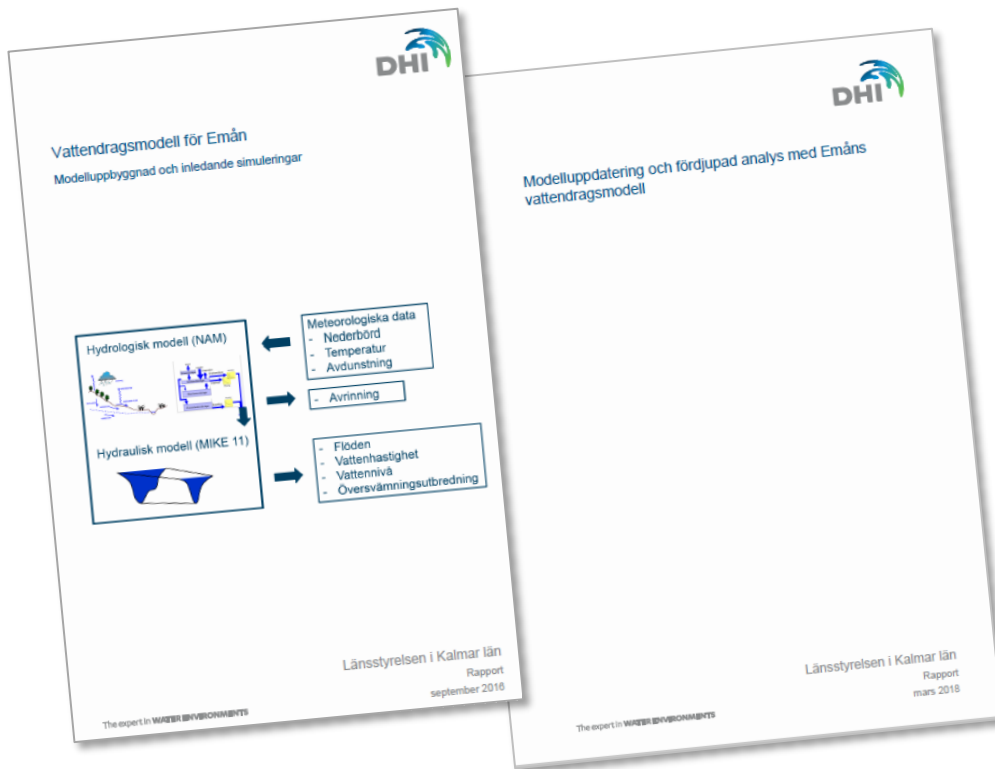
Resultat

- En modell som kan användas för att undersöka hur både höga och låga flöden påverkas av olika faktorer

Leverans

- 2 rapporter (www.eman.se)
- Web-verktyg (<http://eman.dhigroup.com>)
- Flera olika GIS-skikt

Åtgärdsstudie Ingatorp, Brusaån

Ingatorp

Förslag på åtgärder

- Våtmarksytor som skulle kunna bli aktuella för magasinering av vatten vid höga flöden
- Ändrad reglering av Hjälten
- Invallning av delar av samhället
- Öka kapaciteten i Brusaån

Modellering av effekten av våtmarker

- Förlust av vatten i landskapet
  - Avvattning av våtmarker
  - Rätning och fördjupning av vattendrag
- Mindre buffrande kapacitet vid riklig nederbörd
- Problem vid långvarig torka

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Svårigheter

- Vilka underlag är tillgängliga för båda länen?
- Osäkerhet i tillgängligt underlag – tagits fram för olika syften på olika skalor
- Mycket blöta marker har försvunnit men en del har helt eller delvis återställts
- Vi har ingen kunskap om vilka djup våtmarkerna en gång haft
- Var ska våtmarker ”återskapas”?
- Hur hanterar vi utförda åtgärder?

Länsstyrelsen
Kalmar län

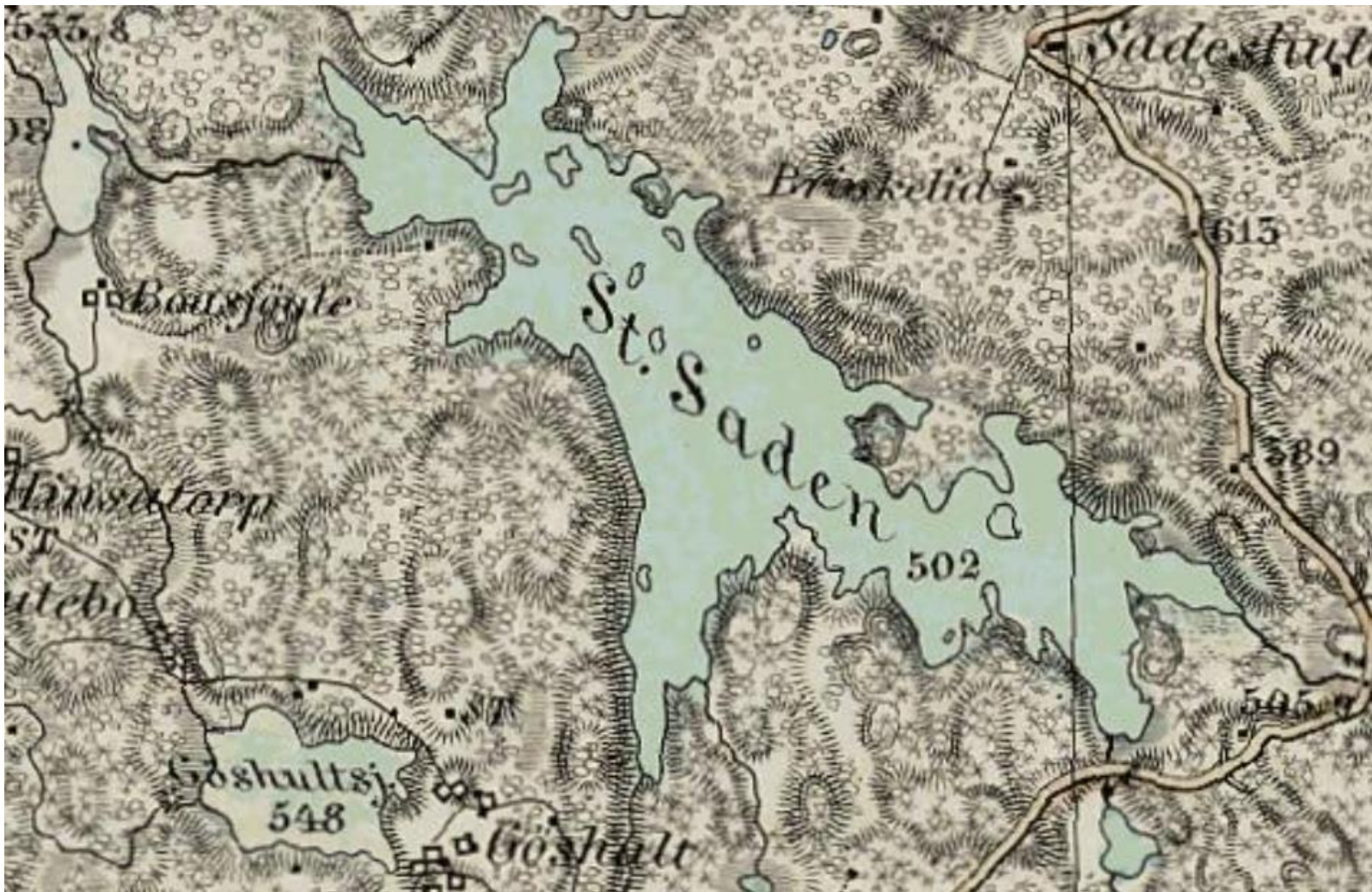

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Historiska data

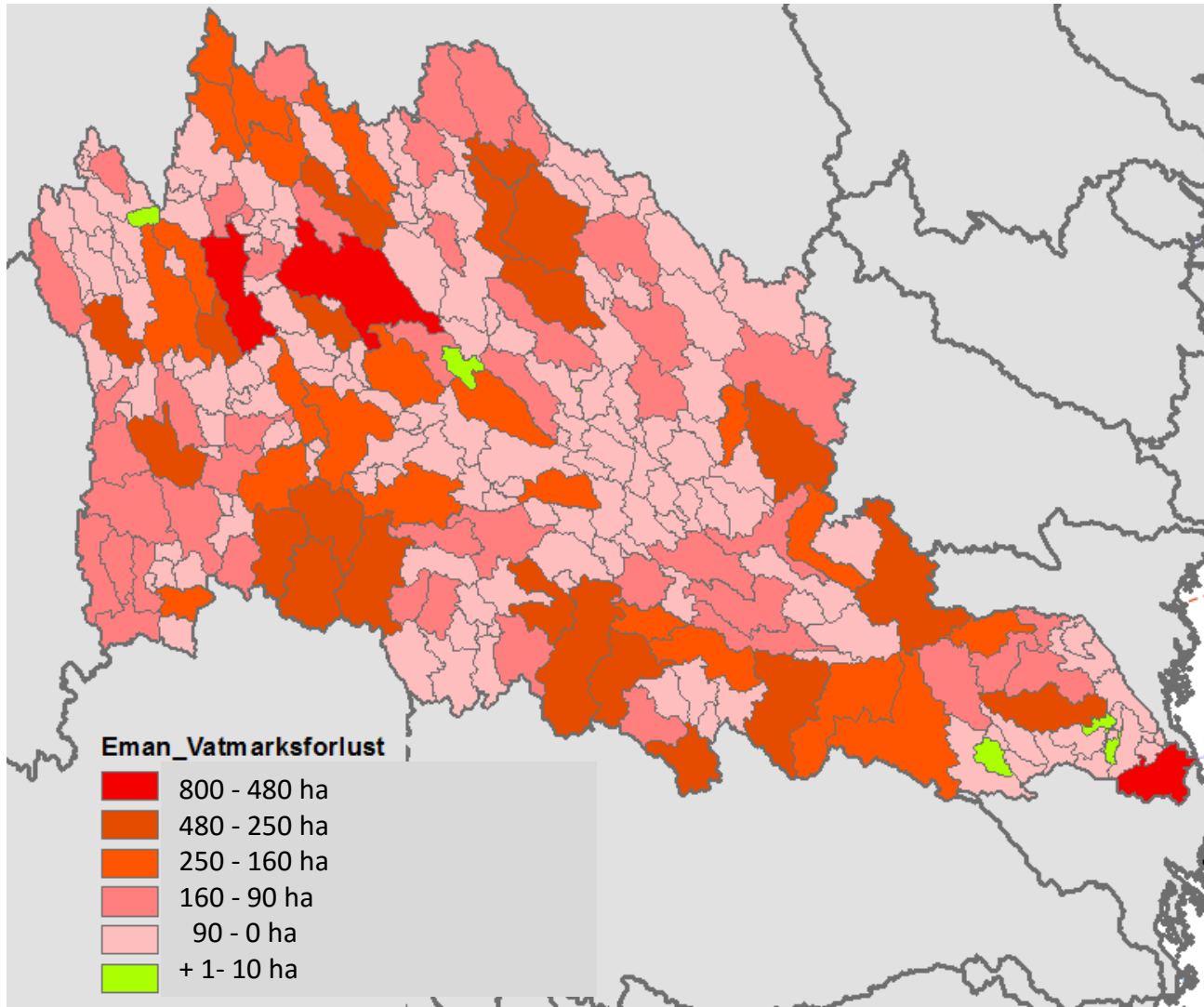

Våtmarker på generalstabskartan

Historiska och moderna data

Yta "försvunna" våtmarker

Modellering av effekten av våtmarker

25 % respektive 50 % av de förlorade våtmarkerna återställs

- Djup 15 cm eller 30 cm
- Motsvarar ca 1000 respektive ca 2000 våtmarker á 5 ha
- 1,25 respektive 2,5 % av avrinningsområdet

Nationell uppmärksamhet...

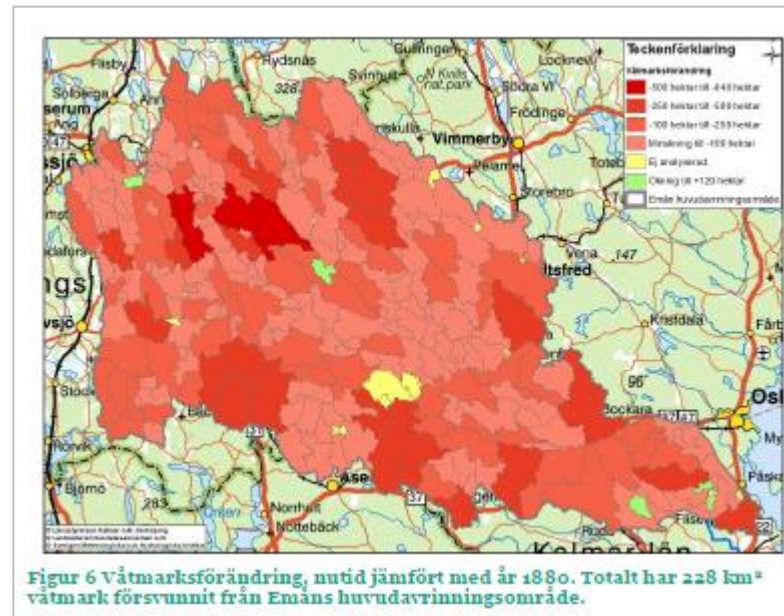
Havs
och Vatten
myndigheten

Fördelning av vatten i torkans spår

Redovisning av regeringsuppdrag gällande möjligheter att använda föreskrifter för att motverka allvarig vattenbrist

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2018:03

Vattenfördröjande åtgärder

- Möte med lantbrukare – presentera åtgärdsmetodik
- 11 av ca 60 lantbruk kom
- Idag ”väntelista” för att få ”åtgärdsbesök”
- Anlagt/återskapat ca 10 ha våtmark
- Anlagt ca 2 500 meter tvåstegsdiken
- Ökat den vattenhållande kapaciteten lokalt från ca 23 000 m³ till ca 85 000 m³

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Återmeandring och översvämningstvåtmark

Tigerstad 1:5, Hultsfreds kommun

- Åkermark, ca 10 ha som varit starkt påverkat av vatten och givit dåliga skördar och betesförhållanden
- Meandrade ca 330 m dike och skapade en översvämningstvåtmark på 2 ha
- Vattenkapacitet från ca 880 m³ till ca 8 000 m³
- Från veketåg till vall och havre

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Tigerstad 1:5, Hultsfreds kommun

- Åkermark, ca 10 ha som varit starkt påverkat av vatten och givit dåliga skördar och betesförhållanden
- Meandrade ca 330 m dike och skapade en översvämningsvåtmark på 2 ha
- Vattenkapacitet från ca 880 m³ till ca 8 000 m³
- Från veketåg till vall och havre

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Tigerstad 1:5, Hultsfreds kommun

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Tigerstad 1:5, Hultsfreds kommun

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Fliseryd 1:32 & Bankeberg 2:9, Mönsterås kommun

- Betesmarkområde, ca 10 ha som varit starkt påverkat av vatten och givit dåliga betesförhållanden, ca 4 ha använts som betesmark
- Meandrade ca 600 m dike och skapade en översvämningsvåtmark på 3ha
- Vattenkapacitet från ca 1 600 m³ till ca 13 000 m³
- Från veketåg och starr till bra betesmark

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Fliseryd 1:32 & Bankeberg 2:9, Mönsterås kommun

- Betesmarkområde, ca 10 ha som varit starkt påverkat av vatten och givit dåliga betesförhållanden, ca 4 ha använts som betesmark
- Meandrade ca 600 m dike och skapade en översvämningsvåtmark på 3ha
- Vattenkapacitet från ca 1 600 m³ till ca 13 000 m³
- Från veketåg och starr till bra betesmark

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Wallnäs herrgård, Eksjö kommun

- Vittingen - igenvuxen sjön,
- Näringstransporten ca 63 000 kg kväve och 1 100 kg fosfor per år
- Ungefär 10 000 m³ massor har grävts ur på en yta av ca 0,55 ha
- Nyskapad vattenvolym 8 500 m³

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Återmeandring och översvämningsvåtmark

Wallnäs herrgård, Eksjö kommun

- Vittingen - igenvuxen sjön,
- Näringstransporten ca 63 000 kg kväve och 1 100 kg fosfor per år
- Ungefär 10 000 m³ massor har grävts ur på en yta av ca 0,55 ha
- Nyskapad vattenvolym 8 500 m³

Framtida vattenfördröjande åtgärder

- Många åtgärder i startgrupparna – allt från tvåstegsdiken till våtmarker
- Alla åtgärder är viktiga – lokalpåverkan och samlad påverkan

Gruppdiskussion

– vad är viktigt i framtida åtgärdsarbete

- Hur organiserar vi framtida åtgärdsarbete
- Vad kan eran organisation/företag bidra med?
- Vad behöver eran organisation/företag stöttning med?
- Vilka fortsatta utredningar/underlag behövs?

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet